

OSIGURANJE NOVCA U BANKAMA I SLIČNIM NOVČARSKIM INSTITUCIJAMA, POSEBNO U PRIJEVOZU

Slobodni smo obratiti se sa nekoliko stavova koje smo formirali nakon spoznaja o iscrpljujućoj borbi na tržištu osiguranja radi dobijanja poslova osiguranja novca od krađe, te više nego zabrinjavajućoj, možemo slobodno reći i katastrofalnoj situaciji u pogledu oružanih pljački novca iz banaka, kao i transporta novca.

Prema nekompletnim podacima iz medija, od 1999. godine do danas izvršeno je 214 prepada banaka, pošta, bivšeg Zavoda za platni promet, kao i poštara na ulici i transporta novca. Najnoviji događaji su usmjeravanje prepada na klijente banaka koji donose utržak radi pologa u banku, kada se oružane pljačke dešavaju ispred same banke. Pljačka na aerodromu Sarajevo koja se desila 05.12.2007. je svakako kulminacija i dokaz nedostatnosti mjera sigurnosti.

Ovo nam daje prosjek od 24 prepada godišnje, ili jednom svakih 15 dana. Učestalost, posebno 1999. godine, 2000. godine, te 2001. godine nije bila visoka, ali je od 2002. godine do danas taj prosjek 34 prepada godišnje, ili svakih 10 dana. Ukradeno je, ili je pokušana krađa, preko 27 miliona KM, s tim da nešto preko 2 miliona KM spada u neuspjele pokušaje krađe. Pri tome, za znatan broj krađa mediji nisu došli do podataka o količini ukradenog novca, tako da se u suštini ne zna ni približan iznos. Broj riješenih slučajeva – otkrivenih počinitelja – je zanemariv, a novac koji je vraćen može se bez velike pogreške smatrati ravnim nuli.

Bosna RE je zadnjih nekoliko godina učestalo upozoravala na negativan trend i pogrešan pristup osiguranju novca na lokacijama i u prijevozu. Iako je određeno razumijevanje za situaciju i posljedice postojalo, nažalost konkurencija i razmišljanje samo o premiji, po svaku cijenu i mimo kvalitetne zaštite ili mimo tarife, je pristup koji je u potpunosti zavladao na tržištu, a mišljenja smo da i banke koriste takvu situaciju da nametnu uvjete osiguranja društvima za osiguranje koji objektivno ne bi trebali biti prihvaćeni.

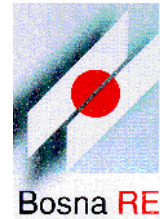
Naš stav smo prenosili u razgovorima i u prepisci sa našim cedentima, ali i javno, kroz stručne magazine i na konferencijama o sigurnosti. Stoga želimo i na ovaj način potaći sva društva za osiguranje da se aktivno i zajednički okrenu rješavanju ovog problema. Stoga ćemo ovaj dopis poslati i Udruženju društava za osiguranje FBiH kako bi se i kroz udruženje pokrenuo postupak rješavanja ovog problema koji može donijeti velike gubitke kako pojedinim društvima za osiguranje, tako i cijelom tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini.

Naše preporuke bi bile sljedeće:

1. Novac u transportu se ne može prihvatati pod imovinskom policom (tarifa IV to omogućava). Rizici kod transporta novca su više nego izraženi, štoviše njihovo ostvarenje je izvjesno što u određenoj mjeri dovodi u pitanje i osigurljivost novca u

transportu u Bosni i Hercegovini u ovakvoj sigurnosnoj situaciji. Pružanje pokrića na ovaj način zanemaruje činjenicu broja transporta, koji može doseći stotine tijekom godine, te osiguraniku pruža pogodnost kroz nisku premiju. Još uvijek nismo čuli konkretan odgovor od kolega iz osiguranja nakon krađe novca u iznosu koji odgovara sumi osiguranja po takvoj polici bi li policia prestala važiti nakon te krađe, s obzirom da osiguranog predmeta više nema, ili bi važila jer banka, naravno, ima drugi novac, što je još jedna od kontradiktornosti koje ovakvo pokriće nosi sa sobom. Ugovori o reosiguranju imovine isključuju novac u prijevozu, te je i u svim ugovorima koje Bosna RE nudi za 2008. godinu to apsolutno isključenje, neovisno o mjerama sigurnosti koje se poduzimaju.

2. Postići dogovor o minimalnim mjerama sigurnosti koje se zahtijevaju. Naše je mišljenje, a i zahtjev, da bez obzira na količinu novca koji se prenosi treba koristiti blindirana vozila. Zavisno od količine novca koji se prenosi, zahtijevati određeni broj naoružanih pratitelja, njihov broj treba povećavati s količinom novca. Neizostavno ograničiti količinu novca koja se može prenositi jednim transportom. Očito je da je već iznos od 2 miliona KM dovoljan da profesionalni ali i drugi pljačkaši izlože prvenstveno tuđe, ali i svoje živote u pokušaju krađe. Ti pokušaji su u BiH uglavnom i uspješni.
3. Dodatno na mjere sigurnosti, potrebno je naglasiti da je efikasan način zaštite novca transport u kovčezima koji bojom ili na drugi način uništavaju novčanice. Pri tome, ne bi trebalo prihvatati improvizacije koje su prisutne kod transporta novca u BiH gdje se u domaćoj kućnoj izvedbi prave takvi uređaji, koji su, prema našim saznanjima, već bojili novac i slučajno, te svojim slučajnim eksplozijama povrjeđivali osoblje koje je njima rukovalo.
4. Iako se novac može osigurati kao i svaka druga roba u prijevozu, naša je preporuka da se sav novac u prijevozu, kao i novac u kasama i trezorima, koji bi uobičajeno bio pokriven imovinskom policom od rizika krađe, preuzima i reosigurava fakultativno. Jedino na taj način procjenjujemo da se može postići realna cijena pokrića, kao i to da se zaštiti rezultat društva za osiguranje u toj vrsti osiguranja. Ugrožavanje rezultata svih imovinskih osiguranja ili svih transportnih osiguranja eventualnom (pa čak i izvjesnom) krađom novca iz kase ili u transportu može se smatrati ugrožavanjem rezultata, pa čak i opstanka, društva za osiguranje koje preuzima rizik.
5. Treba insistirati na franšizama, kako kod novca u prijevozu, tako i kod novca na lokacijama. S tim u vezi, treba istaknuti i u zadnje vrijeme od strane banaka sve više traženo pokriće BBB. Ono ne može biti pronađeno na međunarodnom tržištu bez franšize. Domaća društva, iz razloga dobijanja posla, nose samostalno franšizu jer banke to zahtijevaju. Pri tome se nose i rizici prijave od strane radnika banke, elektronskog kriminala, što su elementi na koje društva za osiguranje nemaju nikakvog uticaja – banke same zapošljavaju službenike, same odlučuju o računarskoj opremi i sigurnosnim mjerama koje će upotrebljavati, ali cjelokupni rizik žele prenijeti na društvo za osiguranje, po što je moguće manjoj cijeni, naravno.

6. Treba precizirati minimalne sigurnosne mjere koje bi bile prihvatljive za sva društva za osiguranje, kako kod novca u transportu tako i kod novca na lokaciji. Npr. video nadzor nije nikakva mjera sigurnosti – ni jedna pljačka nije spriječena zahvaljujući video nadzoru, niti su nam poznati primjeri da su počinitelji otkriveni na osnovu snimaka, između ostalog jer je video nadzor bio nedovoljno kvalitetan, pogrešno postavljen, ili su uređaji za snimanje ukradeni. Stoga, video nadzor iako treba postojati može biti tretiran jedino kao sredstvo za dokumentaciju počinjene pljačke, a nikako kao mjera sigurnosti koju treba nagraditi popustom.

Mislimo da bi Udruženje društava za osiguranje bilo pravo mjesto za dogovor o ovim problemima, i mislimo da bi se pri rješavanju ovog problema najzad mogao postići konsenzus među društvima za osiguranje, kojeg očito nema, ili ga nema u praksi kod nekih drugih vrsta osiguranja o kojima se već godinama vode iscrpljujuće diskusije. Sem toga, putem Udruženja bi se moglo pristupiti i udruženju banaka, kao i udruženju agencija za zaštitu, kao i MUP-u i svim drugim relevantnim institucijama. Stoga pokrećemo ovu inicijativu i predlažemo Udruženju da se aktivira na ovom planu, te da sva zainteresirana društva za osiguranje daju svoj puni doprinos.